

Klíčová aktivita 13:**TV I.****Výzkum kulturních domů****TÉMA:**

Výzkum bude spočívat v dokumentaci kulturních domů, sokoloven, společenských center a jím podobných zařízení sloužících k uspokojování společensko-zábavních potřeb a patřících mezi články řetězu občanské vybavenosti.

TERMÍN: 12. 5. – 16. 5. 2014 – hromadný výjezd do terénu

LOKALITA: Žarošice, Uhřice, Dambořice

SPOLEČNÝ ÚVODNÍ SEMINÁŘ: 15. 4. 2014, od 10:00 – knihovna ÚEE (účast povinná)

CO JE HRAZENO: cestovné, ubytování, stravné (na základě předložených cestovních dokladů a účtů za ubytování), předání odbornému garantu výzkumu nejpozději do deseti dnů od ukončení terénního výzkumu

ZPRÁVA Z TERÉNNÍHO VÝZKUMU: odevzdání pracovní verze Zprávy z TV v tištěné podobě nejpozději do 13. 6. 2014, následují konzultace nad pracovní verzí s odborným garantem, odevzdání finální verze po konzultacích s garantem nejpozději do 30. 6. 2014. **Dodržení stanovených termínů je závazné.**

INSTRUKCE K PODOBĚ ZPRÁVY Z TV:

– podoba titulního listu a prohlášení podle vzoru na webu Centra pro etnologický výzkum:

<http://www.phil.muni.cz/plonedata/wcev/Zprava%20z%20terenniho%20vyzkumu.doc>

struktura práce:

úvod (definování tématu, vymezení zkoumaného regionu/lokality, obce, užitá terminologie a aplikované metody výzkumu, příp. charakteristika zásadních pramenů a literatury)

- *vlastní kapitoly obsahující zpracované poznatky získané terénním výzkumem*
 - Historie zkoumaného kulturního domu
 - Využívání KD před rokem 1989
 - Analýza současného využití KD
 - Kapacita objektu a jeho lokace v obci
 - Majetkoprávní vztahy
 - Způsob využití prostor v KD
 - Zhodnocení činnosti a významu pro obec

odkazy na literaturu, prameny, respondenty či vysvětlující poznámky budou umístovány pod čarou – viz citační norma na webu ÚEE: <http://www.phil.muni.cz/wuee/home/studium/citacni-norma>,

- *závěr* (výstižné shrnutí základních výstupů terénního výzkumu, možno uvést i úskalí či pozitiva terénního výzkumu)
- *soupis respondentů, pramenů, literatury, přílohy* (fotografické přílohy dodat na CD – každý obrázek musí mít ovšem náležitý popis).

Průběh výzkumu:

- studium literatury a pramenů
- kontaktování starostů a informování o realizování výzkumu, žádost o kontakt na informátory (ředitelé KD, organizátory společenského života atd.)
- terénní výzkum, fotografická dokumentace
- vypracování zprávy z terénního výzkumu
- konzultace nad textem a oprava případných nedostatků

Výzkumné cíle:

1. Zaznamenat současnou podobu a stav kulturních zařízení ve vybraných lokalitách.

Stavební kultura sokoloven vycházela z kontextu lokality a projevila se individuálním architektonickým řešením na rozdíl od výrazové uniformity kulturních domů z let 1948 – 1989. V 90. letech lze postřehnout snahu některých radnic zbavit se zpravidla naddimenzovaných budov. V poslední době je naopak možné v některých místech zaznamenat výstavbu nových multikulturních center. Cílem je proto zdokumentovat stavby ve vybraných obcích pro názornou ukázkou odlišných dobových přístupů. Současně by měla být přiblížena i kapacita objektů a jejich lokace v obcích.

2. Popsat historii a vývoj zkoumaných objektů.

Cílem je zachytit okolnosti vzniku těchto staveb, jejich investora, původní funkce objektů, následný historický vývoj, vliv doby na objekty, současné majitele, resp. zřizovatele atd.

3. Popsat současnou funkci objektů

Úkolem je popsat současnou funkci objektů, zaznamenat počet a charakter akcí konaných v těchto zařízeních, jejich pořadatele, návštěvnost atd. Také je možné zaznamenat spolkovou činnost v obcích a její podíl na společenském životě.

4. Způsob řízení kultury v obci

Jako rozšiřující výzkumný cíl je zajímavé poukázat na strukturu řízení kulturní činnosti v obci a spolkový život. Vhodné je se zaměřit na dobu konání kulturních akcí (spjato s výročními svátky x nahodile), pořadatele (spolek x organizace x jedinec), věkový průměr zúčastněných, publicitu (vizuální podoba plakátů), oblibu u zúčastněných, problémy, které jsou spjaté s pořádáním akcí atd.

Metody výzkumu:

- studium literatury a pramenů k tématu (např. monografie, kroniky obcí, obecní zpravodaje, popř. kroniky spolků, osvětových besed atd.)
- rozhovory s respondenty (s vedením obcí, se správci kulturních domů, s členy spolků, místními občany apod.)
- fotografická dokumentace
- zúčastněné pozorování

Literatura k metodám a technikám terénního výzkumu:

Hendl, J.: *Úvod do kvalitativního výzkumu*. Praha 1997.
Robert F. Murphy: *Úvod do kulturní a sociální antropologie*. Praha 1998.
Disman, M.: *Jak se vyrábí sociologická znalost*. Praha 1993.
Silverman, D.: *Ako robíť kvalitatívny výskum: praktická príručka*. Bratislava 2005.
Strauss, A., Corbinová, J.: *Základy kvalitativního výzkumu: postupy a techniky metody zakotvené teorie*. Boskovice 1999.

Literatura o KD z období socialismu:

- Beneš, J.: *Kulturní dům klubového typu*. Praha: Ústav pro kulturně výchovnou činnost v Praze, 1976.
- Hromádka: *Prostory pro kulturní a společenský život v ČSSR*.
- Hromádka, M., Studený, A.: *Rozbor využívání kulturních domů v podmínkách vesnického osídlení*. I. díl, Praha: Osvětový ústav, 1968.

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

- Hromádka, M.: *Státní řízení kultury*. Praha: Orbis, 1975.

Literatura o kulturní a osvětové činnosti v období socialismu:

- Knapík, J.: *Průvodce kulturním děním a životním stylem v českých zemích 1948–1967*. Praha 2011.
- Knapík, J., Franc, M.: *Volný čas v českých zemích 1957-1967*. Praha 2013.
- Knapík? J.: *V zajetí moci: Kulturní politika, její systém a aktéři 1948-1956*.

Internetové články o sokolovnách, kulturních domech atd.:

- Článek o historii sokolovského kulturního domu – pro inspiraci:
http://www.mdk Sokolov.cz/historie_objektu.htm
- Článek o historii sokoloven z pohledu architekta:
http://www.casopisstavebnictvi.cz/sokolovny-a-jejich-odkaz-soucasnosti_N2583
- Článek o KD v Otrokovicích – pro inspiraci:
<http://www.besedaotrokovice.cz/clanky.php?id=1013>
- Články o KD v internetovém časopise Místní kultura:
<http://mistikultura.cz/vznik-kulturnich-domu-v-letech-1948-%E2%80%93-1989> (O vzniku KD v období socialismu)

Předmět probíhá v rámci projektu č. CZ.1.07/2.4.00/17.0 Rozvoj spolupráce a zvyšování výzkumných kompetencí v síti etnologických institucí, který je spolufinancován Evropským sociálním fondem a státním rozpočtem České republiky.

(K výzkumu bude možno zapůjčit diktafon, fotoaparát, popř. přenosný skener.)

V Brně 6. března 2014

Mgr. Marie Novotná